TALCUIREA SLUJBEI SFINTEI CUNUNII

Enuntarea mai explicita a tuturor scopurilor casatoriei crestine, inaltata prin har, se face in insasi randuiala Tainei prin care harul dumnezeiesc se impartaseste celor ce se casatoresc, in vederea realizarii lor.
Savarsitorul Tainei este in Biserica ortodoxa preotul, pentru ca prin el vine in fata celor ce se casatoresc si in mijlocul lor in mod invizibil insusi Hristos, Care pecetluieste legatura naturala pe care ei o realizeaza prin consimtirea intre ei si care ii mentine pe acestia uniti in El; si pentru ca prin preot casatoria celor doi se insereaza ca celula vie a Bisericii, umpluta de harul lui Hristos din ea. A considera casatoria incheiata numai prin consimtirea sotilor, ca in catolicism, unde preotul e numai martor, inseamna a o vedea numai la nivelul ei de legatura naturala. Inca Sfantul Ignatie Teoforul, in Epistola catre Policarp (inceputul sec. 11), a spus: "*Cei ce se casatoresc sa nu efectueze legatura lor decat cu aprobarea episcopului*". Binecuvantarea casatoriei prin preot e atestata de canonul 7 de la Neocezareea.
Primitorii sunt doi credinciosi ai Bisericii, de sex diferit, necasatoriti, din care nici unul nu a fost casatorit bisericeste mai mult de trei ori si care nu au intre ei o rudenie mai apropiata de gradul cinci. Casatoriile mixte intre ortodocsi si eterodocsi sunt permise cu conditia ca pruncii sa fie crescuti in credinta ortodoxa, iar Taina sa se savarseasca ortodox. Casatoria nu e admisa dupa hirotonie diaconilor si preotilor, iar la treapta arhieriei nu e admis cel ce a fost casatorit vreodata, afara de cazul cand sotia a murit, sau s-a retras in monahism.
In ce priveste *randuiala* savarsirii Tainei, ea are o introducere in logodna, adica in fagaduinta ce si-o dau viitorii soti de a se uni in casatorie, fagaduinta binecuvantata si ea de preot. Ea se producea si se mai produce si azi uneori cu oarecare timp inainte de cununie, ca cei doi tineri sa se pregateasca pentru ea, dar si pentru a se angaja reciproc inainte de a fi gata pentru cununie. Dar intrucat Biserica considera pe cei logoditi ca fiind obligati unul fata de altul ca si prin casatorie, astazi de cele mai multe ori logodna se savarseste imediat inainte de cununie.
Logodna se savarseste prin schimbarea inelelor intre viitorii soti, dupa ce preotul i-a insemnat cu ele in semnul crucii, spunand la barbat cuvintele: "*Logodeste-se robul lui Dumnezeu (N), cu roaba lui Dumnezeu (N), in numele Tatalui si al Fiului si al Sfantului Duh*". Acelasi lucru il face si la femeie, indicand-o si pe ea pe nume, ca sa se arate egalitatea personala a lor si libertatea fiecaruia in savarsirea acestui act. Dar la fiecare se aminteste si numele celuilalt si cu fiecare inel e insemnat la frunte fiecare din ei, ca sa se arate ca prin inele ei sunt legati unul de altul pe toata viata in numele Sfintei Treimi, tinandu-se seama si de semnificatia puterii spirituale a crucii pentru intarirea unitatii lor.
Inca de la inceputul randuielii logodnei, barbatul si femeia, sau nunii in numele lor, tin cate o lumanare aprinsa, aratand ca vor umbla in lumina lui Hristos si a voii Lui, facand prin aceasta din casatoria lor o casatorie plina de un sens superior.
Daca logodna a inceput-o preotul cu "Binecuvantat este Dumnezeul nostru..", ca pe o ierurgie, cununia o incepe cu "*Binecuvantata este Imparatia Tatalui si a Fiului si a Sfantului Duh*", ca la orice Taina, prin care se da harul, caci de abia acum incep obligatiile convietuirii, care au nevoie de ajutorul harului. Si de abia acum cei doi se incadreaza ca o unitate a iubirii si roditoare de prunci in Imparatia lui Dumnezeu, sau in Biserica, menita sa creasca. In prima rugaciune preotul cere lui Hristos ca El insusi sa vie de fata ca la nunta de la Cana si sa dea celor ce se cununa "*viata pasnica, lungime de zile, minte intreaga, dragostea unuia fata de altul, sa-i mentina in lungime de zile, dar de prunci, cununa cea nevestejita a slavei..., sa pazeasca patul lor neispitit*", belsug din roadele pamantului, "*ca sa dea si celor lipsiti*". Deci toate lucrurile pozitive de care are nevoie iubirea celor doi, dar mai presus de toate dragostea intre ei si ferirea de ispita infidelitatii, al carui gand se poate furisa in unul sau altul. Dar nu se uita nici de obligatia darniciei fata de cei lipsiti. Casatoria nu e o monada preocupata cu zgarcenie numai de ea insasi.
In a doua rugaciune, dupa ce se aminteste ca Dumnezeu a creat pe om ca "*imparat al zidirii*" si, socotind ca nu este bine sa fie singur, i-a dat femeia ca sa fie un trup nedespartit cu ea, preotul cere lui Dumnezeu mai mult pazirea de tot felul de primejdii a celor ce se cununa. In legatura cu aceasta, cere lui Dumnezeu sa le dea bucuria pe care a avut-o Imparateasa Elena cand a aflat crucea si sa-si aduca aminte de cei doi, precum si-a adus aminte de cei 40 de mucenici, trirnitandu-le cununi din cer. Se face deci aluzie la greutatile care pot surveni in familie si la crucea pe care ele o reprezinta si pe care ei trebuie sa o poarte cu rabdare, ca sa ia cununa din cer. Se arata prin aceasta si acest inteles al cununilor cu care vor fi incununati cei doi, care reprezinta si necesitatea unui efort plin de fermitate in viata de familie. Si iarasi preotul cere de la Dumnezeu pentru ei "*prunci buni*", "*o intocmire de gand a sufletelor si a trupurilor*", sporire spre tot lucrul bun. Casatoria fericita implica armonia sufletelor si a trupurilor, care amandoua depind de "*unitatea de gand*" a celor doi.
In rugaciunea a treia, preotul cere: "*Si acum, Insuti Stapane, trimite mana Ta din sfantul Tau locas si uneste pe robul Tau (N), si pe roaba Ta (N), pentru ca de la Tine se uneste barbatul cu femeia. Uneste-i pe dansii intru unirea gandului (omonoia), incununeazai intr-un trup, daruieste-le lor roada pantecelui, castigare de prunci buni*". Unirea lor trupeasca izvoraste dintr-o unitate de gand, dintr-un acord al inimilor, care concura spre aceasta unire. Ea e "simfonia" de care vorbea mai inainte P. Florensky. Fiecare din cei doi se pastreaza ca persoana, caci fiecare gandeste si voieste si simte, dar gandeste, voieste si simte in acord cu celalalt, pentru acela, in convergenta cu acela. Nici un gand contrar celuilalt nu-si face loc in legatura lor. Prin aceasta, unirea lor e ca o cununa de marire si de cinste. Dar numai pentru ca accepta eventualitatea zamislirii pruncilor, spiritualizandu-se si prin aceasta asumare de responsabilitate comuna.

In felul acesta unirea trupeasca dintre barbat si femeie devine, dintr-un act de concupiscenta pacatoasa, cum e in afara de casatorie, un act voit de Dumnezeu si binecuvantat de El.
Dupa a treia rugaciune, preotul asaza cununa pe capul barbatului, dupa ce a atins cu ea fruntea fiecaruia si a facut semnul crucii pe fata barbatului, rostind cuvintele: "*Cununa-se robul lui Dumnezeu (N), cu roaba lui Dumnezeu (N), in numele Tatalui si al Fiului si al Sfantului Duh. Amin*". Apoi asaza in acelasi fel cununa pe capul miresei. Acesta e actul central al Tainei, act prin care ea se realizeaza de fapt.
Atingand cu fiecare cununa fruntea fiecaruia din cei doi si amintind pe amandoi la asezarea cununii fiecaruia, arata ca cununa fiecaruia este intr-un fel si a celuilalt; fiecare isi poarta cununa sa intrucat e unit cu celalalt, intrucat ea e unita cu a celuilalt. In iubirea intre ei sta cununa si marirea fiecaruia.
Cununa e semnul maririi si al cinstei, o spune preotul indata dupa incununare. "*Doamne, Dumnezeul nostru, cu marire si cu cinste incununeaza-i pe dansii*". Marirea e legata de cinste si invers. Marirea si cinstea lor e vazuta de Dumnezeu si de oameni. Ea consta in fidelitatea si in iubirea dintre cei doi, in jertfelnicia unuia pentru altul, in exercitiul raspunderii unuia fata de altul, in asumarea straduintelor necesare vietii de familie. In implinirea tuturor acestora consta realizarea unei perechi fericite, atata cat e cu putinta pe pamant. Creatia intreaga castiga de la armonia acestei perechi pe drumul ei spre armonizarea voita de Dumnezeu.
Cununa este in acelasi timp o coroana, semn al cinstei si al demnitatii. Coroana o poarta imparatul; imparat este si Hristos si arhiereul. Ea e semnul unei seriozitati, al unei maturitati si al unei raspunderi ce se incredinteaza cuiva pentru apararea, ocrotirea si calauzirea celorlalti. Prin incoronare se arata ca cei doi au iesit de sub grija parintilor, au primit raspunderea pentru propria lor viata, raspunderea unuia pentru altul, raspunderea comuna pentru familia lor si pentru copiii lor viitori, ca cetate a lor. Omul nu e intreg pana ce nu a ajuns apt sa primeasca aceasta raspundere pentru sine si pentru altii. Daca omul a fost adus la existenta de Dumnezeu ca "*Imparat al creatiei*", el isi realizeaza aceasta demnitate, care-i o demnitate de raspundere, in mod special si concret prin asumarea responsabilitatilor legate de viata de familie, in care sunt implicate si responsabilitati pentru viata sociala si pentru viata lumii in general.
"*Sfantul Ioan Gura de Aur vede in cununa simbolul ascezei conjugale, pentru a atinge castitatea, integritatea fiintei*". Cununile se dau de fapt mucenicilor pentru rabdarea lor in credinta. Sotii au de rabdat si ei asaltul multor ispite in viata conjugala; trebuie sa rabde multe greutati, ca sa ia cununa iubirii depline. Marirea ce o da cununa este impreunata si cu suportarea unei asceze, a unei infranari si rabdari si cu implinirea plina de eforturi a unor responsabilitati. De aceea se face cu cununa semnul crucii pe fata celor pe al caror cap e asezata.
Dupa citirea Apostolului si a Evangheliei, preotul cere intr-o rugaciune iarasi "*pazirea cinstita a nuntii lor*" si "*pazirea nespurcata a patului*", desigur de o libidinozitate oarba si iresponsabila si de un gand de infidelitate, care amandoua ii coboara pe amandoi de la respectul reciproc ca persoane si de la comuniunea ca persoane. Cu cat e dragostea mai deplina, mai adanca, cu atat e mai casta. De aceea preotul cere in continuare lui Dumnezeu ajutor ca "*sa fie legatura lor fara de pacat*". Numai asa iubirea lor este deplina. Patul nespurcat, ca legatura neprihanita sau casta, consta in spiritualizarea celor casatoriti, in spiritualizarea legaturii lor trupesti prin toata iubirea, respectul si raspunderea de a se rabda si ajuta reciproc si de a progresa in ele, castigand prin aceasta si respectul celorlalti oameni si al maririi de la Dumnezeu.
Li se da. apoi sa bea dintr-un pahar comun, aratandu-se ca se vor indulci din dulceata comuna a dragostei si a bucuriei.
Preotul ii conduce apoi legati de mana in jurul tetrapodului de trei ori, ceea ce inseamna neintreruperea legaturii si iubirii lor. "*Drumul vietii conjugale nu mai e un simplu itinerariu; el este plasat pe axa etemitatii; de acum mersul lor comun este asemenea axei nemiscate a unei roti care se invarteste*", a rniscarii stabile a sufletelor in Dumnezeu. Nimic nu va intrerupe iubirea si fidelitatea lor, nimic nu se va intercala in ea, nimic nu o va scoate din statornicia ei. In timpul acestui drum, se canta imnul de bucurie al lui Isaia pentru zamislirea Fiului lui Dumnezeu in pantecele Fecioarei. Acum s-a pus temeiul unor noi oameni, chipuri ale lui Hristos cel intrupat. Cei ce se vor naste din aceasta casatorie vor fi si ei membri ai Imparatiei eteme a lui Dumnezeu. Cerul insusi se bucura pentru aceasta sporire a Imparatiei lui Dumnezeu. In timpul inconjurarii se mai cere sfintilor mucenici ca prin rugaciunile lor sa se mantuiasca sufletele celor ce se cununa, printr-o rabdare care imita rabdarea lor. Bucuria nasterii de prunci, bucuria iubirii intre soti nu e lipsita de infranari, de suportari de dureri si de stradanii. Sunt aceleasi imne care se canta si la Botez si la Hirotonie pentru aceleasi motive: pentru nasterea de noi membri ai Imparatiei lui Dumnezeu, pentru cresterea lor viitoare, care nu e lipsita de eforturile infranarii, ale rabdarii si ale stradaniilor.
Luand cununile de pe capul celor incununati, preotul vorbeste iarasi de marirea lor, caci ei vor purta in chip nevazut toata viata cununile lor de vor trai in iubire adevarata, in curatia fidelitatii si in raspundere si respect reciproc. Cu aceste cununi ei vor merge chiar in Imparatia cerurilor: "*Dumnezeule... primeste cununile lor in Imparatia Ta, pazindu-i nespurcati si fara prihana si neispititi*".
In otpustul randuielii Nuntii sunt pomeniti imparatii Constantin si Elena si mucenicul Procopie. Cei cununati sunt ridicati la o cinste imparateasca si la conlucrare pentru credinta, asemenea imparatilor Constantin si Elena, si la rabdarea greutatilor asemenea mucenicilor. Bucuria de cele bune, inaltarea la dragostea curata si desavarsita e impreunata cu lupta pentru cele bune, cu greutatile infranarii si ale rabdarii. Greutatile se amesteca cu dulceata unirii trupesti si sufletesti, avand un rol in spiritualizarea ei.

Crestinismul este realist. Nu se avanta in promisiuni de fericire neumbrita de greutati, caci viata e imbinata din arnandoua laturile. Dar fericirea are totusi castigul final. Cine asteapta numai fericire de la casatorie, numai placeri, nu o va putea suporta lung timp.
Rezumand, se poate spune ca harul dumnezeiesc e cerut pentru cei ce se casatoresc ca sa poata frana tendinta spre satisfacerea exclusiva a poftei trupesti, care coboara pe fiecare din cei doi la starea de obiect al egoismului patimas al celuilalt, ca sa poata frana orice altfel de egoism si infidetitate a unui sot in raporturile cu celalalt; e cerut pentru intarirea rabdarii fiecaruia fata de insuficiente!e celuilalt si a vointei de ajutorare a lui, ca sa faca adanca iubirea lor in Hristos, care nu e posibila fara infranarea egoismului fiecaruia; in sfarsit e cerut pentru nasterea de prunci, care echivaleaza si ea cu infranarea egoismului de toate felurile si cu inaintarea spre comuniunea deplina. Toate acestea dau o castitate legaturii casatoriei, o cinste si o noblete fiecaruia din soti, o deschidere reala a unuia spre altul, spre Dumnezeu, spre semeni; prin toate acestea ei isi castiga mantuirea. Toate acestea si le promit si ei unul altuia si pentru toate se roaga si ei si rudeniile lor impreuna cu preotul, in timpul slujbei.
Sau intr-o alta formulare si mai rezumativa: harul acestei Taine se da pentru dragostea totala si deci neprihanita intre cei ce se casatoresc, pentru ajutorul si rabdarea reciproca, pentru suportarea si biruirea cu rabdare a tuturor greutatilor. Viata in doi e complexa, avand parte si de bucurii procurate de dragostea si de daruirea reciproca, care are in ea o anumita infinitate, dar si de greutati si de neputinte legate paradoxal cu indefinitul tainic al persoanelor umane.
Din Dogmatica vol III – Pr. Prof. Dr. Dumitru Staniloae